

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคพันธ์. วัฒนธรรมสามเส้า. วารสารวัฒนธรรมไทย (พฤษภาคม 2525).
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. ระยะทางเที่ยวชวากว่าสองเดือน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2478.
- ฉันทส ทองช่วย. ชาวเลและภาษาชาวเล. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
นิยะปาร์ ระเด่นอาหมัด. เล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับบรองเง็ง. กรุงเทพฯ: กุ
รุธยามการพิมพ์, 2529.
- ประทุม ชุ่มเพ็งพันธ์. วัฒนธรรมชาวเล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์,
2521.
- ประเทือง เคว้งหงส์. ชาน้ำในเมืองไทย. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2519.
ประพนธ์ เรืองณรงค์. บรองเง็ง เอกลักษณ์ปักข์ใต้. วารสารวิทยาศาสตร์ ฉบับที่
53, 2517.
- . เสนีย์ มะดากะกุล และเฉลิม มากนวล. การละเล่น ที่ระลึกกีฬา
เขต 9 ครั้งที่ 14 จังหวัดปัตตานี, ปัตตานี : เรือนแก้วการพิมพ์,
2524.
- ปราณี วงษ์เทศ. มองคนตรีไทยในแง่มนุษย์วิทยา. พื้นบ้านพื้นเมือง. กรุงเทพฯ-
มหานคร : เจ้าพระยา, 2525.
- วิณะ จุฑะภาดา. เลียบมาเลย์. กรุงเทพฯ : วงแหวน, 2526.
- สุพล มะลิพันธ์. สารคดีเรื่องเกาะสิเหร่, วารสาร อ.ส.ท. ฉบับที่ 8, 2513.
สมหมาย ปันพุกศิลป์. "ชาวเลจังหวัดภูเก็ต", วารสารประชาสัมพันธ์วิทยาลัยครู
ภูเก็ต : ฉบับที่ 2, 2533.
- อาภรณ์ อุกฤษณ์. ตำนานชาวเล, วารสารเมืองโบราณ. ฉบับที่ 3, 2531.
- อนุমানราชธน, พระยา. วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2506.
- อมร ทวีศักดิ์. ภาษาชาวเล. กรุงเทพฯ : ปิ่นเกล้าการพิมพ์, 2529.

ภาคผนวก ก.

ประวัติ นางจิว ประโมังกิจ

ประวัติส่วนตัว

วัน เดือน ปี ที่เกิด	(จำไม่ได้)	พ.ศ. 2477
อายุปัจจุบัน	60	ปี
บิดาชื่อ	นายอาจ	ประโมังกิจ
มารดาชื่อ	นางจำปา	ประโมังกิจ
ศาสนา	พุทธ	
สัญชาติ	ไทย	
สามีชื่อ	นายมะเก็น	ประโมังกิจ

สมเด็จพระศรีนครินทร์ทรงพระบรมราชชนนี ได้พระราชทานนามสกุลให้ชาวเลเผ่าโอรังลาโอดที่แหลมตึกแก เกาะสิเหร่ อ.เมือง จ.ภูเก็ตว่า "ประโมังกิจ" ครอบครัวของนายอาจและนางจำปาจึงได้ใช้นามสกุลประโมังกิจตั้งแต่นั้นมา

สมาชิกภายในหมู่บ้านชาวเล เกาะสิเหร่ ทุกคนต่างก็ใช้นามสกุล "ประโมังกิจ" ทุกคนและ ๘ ชุมชนชาวเลเกาะสิเหร่แห่งนี้ ก็ได้สร้างผู้นำแห่งวง

การนาฏศิลป์พื้นบ้านรองเง็งชาวเลชั้นคือนางจิว ประโมงกิจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้รู้
ในเรื่องการเต้นรองเง็งอย่างดียิ่ง จนได้รับสมญานาม

จากนักวิชาการหลายท่านว่า "แม่เพลงแห่งอันดามัน" จิว ประโมงกิจ
เป็นบุตรสุดท้อง เมื่อ พ.ศ. 2477 จิว ประโมงกิจ เติบโตตามพ่อและแม่ออก
หา กุ้ง หอย ปู ปลา ในท้องทะเลอันดามัน สยามว่างหลังจากเสร็จจากภาระกิจ
ช่วยพ่อ + แม่ทำงานแล้ว ก็มีโอกาสรื้อนการร่ำรำที่เรียกว่า "รองเง็ง"
จากชายป่าชิว ประโมงกิจ สามารถจำบทเพลงและท่วงท่าของการร่ำรำได้
มากที่สุด จิว ประโมงกิจ จึงได้รับความไว้วางใจเป็นผู้ฝึกหัดการเต้นรองเง็ง
ชาวเลให้กับสถาบันการศึกษาในจังหวัดภูเก็ต เช่น โรงเรียนสตรีภูเก็ต โรงเรียน
เรียนพิบูลสวัสดิ์ โรงเรียนบ้านเกาะลิเเห่ โรงเรียนเทศบาลปลูกปัญญา เป็นต้น

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว จิว ประโมงกิจ ได้แต่งงาน
ตามพิธีของชาวเลโอรังลาโอดกับนางมะเก็น ประโมงกิจ (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว)
ปลูกสร้างบ้านอยู่บริเวณหาดกลางแหลมตึกแก เกาะลิเเห่ จ.ภูเก็ต ระยะห่าง
จากบ้านพักที่เดิมประมาณ 1 กิโลเมตร ระยะทางเดินเข้าประมาณ 3 กิโลเมตร
นางจิว ประโมงกิจ มีบุตรจำนวน 12 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายทันลอย	ประโมงกิจ
2. นางเม๊ะจิง	ประโมงกิจ
3. นายทมิล	ประโมงกิจ
4. นางลัดดีม	ประโมงกิจ
5. นางอีเก็น	ประโมงกิจ
6. นายทเมศ	ประโมงกิจ
7. นายทเมศ	ประโมงกิจ
8. นายชานินทร์	ประโมงกิจ
9. นายบุญชู	ประโมงกิจ
10. นางบุญศรี	ประโมงกิจ
11. นายชูศักดิ์	ประโมงกิจ
12. นายแหวง	ประโมงกิจ

นางจิว ประโมังกิจ มีปฏิภาณไหวพริบเป็นเยี่ยมในด้านการเดินร้อง
เงี้ยวและคิดท่าทางในการเดินใหม่เพื่อใช้ประกอบเพลงร้องเงี้ยว รวมทั้งการต่อ
กลอนเพลงร้องเงี้ยว เพื่อใช้ร้องในพิธีลอยเรือตลอดจนสามารถปฏิบัติกาเดินร้อง
เงี้ยวสมัยใหม่ ในช่วงวัยสาวสามารถปฏิบัติกาเดินร้องเงี้ยวชาวเลในเทคนิคลีลา
กาใช้ตัวอ่อนโดยการแอ่นตัวไปด้านหลังให้ศีรษะถึงพื้น พร้อมทั้งล่าสไหล่ประกอบ
จังหวะเพลงได้อย่างดีเยี่ยมเป็นระยะเวลาานาน และสามารถร้องเพลงร้องเงี้ยว
นับเป็นร้อยเพลงซึ่งเป็นการคิดเนื้อร้องขึ้นมาเองโดยไม่ซ้ำเนื้อเพลงได้ตลอดทั้งคืน

ประสบการณ์ของการเดินร้องเงี้ยวชาวเลคงความทรงจำอยู่ในสาขเลือก
มาตั้งแต่เด็ก และได้รับแรงบันดาลใจเพิ่มมากขึ้นตอนช่วงอายุ 15 - 16 ปี เมื่อ
อยู่ที่เกาะหลีเป๊ะ (เกาะบิวารในเครือหมู่เกาะตะรุเตา) จังหวัดสตูล เมื่อกลับ
เกาะลิเห่ร์ภูมิลำเนาเดิมของตน จิว ประโมังกิจ จึงได้มีสมาชิกร่วมวงร้องเงี้ยว
เกาะลิเห่ร์เพิ่มมากขึ้นสืบมาจนบัดนี้

การศึกษาของนางจิว ประโมังกิจ

นางจิว ประโมังกิจ ไม่เคยเรียนหนังสือในโรงเรียนประถมศึกษา แต่
ด้วยความอยากหรืออยากศึกษา เพื่อจะได้นำไปใช้ในการเซ็นชื่อเพื่อรับเงินหรือเพื่อรับ
ทราบในสิ่งจำเป็นต่าง ๆ จึงได้พยายามฝึกหัดกาเซ็นชื่อจากลูก - หลาน ภายใน
หมู่บ้านที่ได้รับการศึกษา

ผลงานด้านการแสดง

ผลงานด้านการแสดงของนางจิว ประโมังกิจ ที่ปรากฏนั้นแบ่งออก
เป็น 2 ประเภท คือเป็นนักแสดงและเป็นตัวโผ

นักแสดงนางจิว ประโมังกิจ เป็นนักแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน "ร้องเงี้ยว
ชาวเล" ที่มีชื่อเสียงมาก ลักษณะเด่นที่ปรากฏให้เห็นแก่สายตาผู้ชมและสังคม คือ
ปฏิภาณดี เล้นสวย ความจำดี เสียงดี

คณะรองเง็งของเจ้า ประโหมงกิจ นิยมใช้เพลงที่นำออกเสนาสู่สาขตาสังคมภายนอกได้แก่

1. เพลงลากูตัว
2. เพลงสะปาอื้อตุ้
3. เพลงเมาะอีนัง
4. เพลงเจ๊ะชูล่อง
5. เพลงอาฮัมดีเต๊ะ

และเพลงอื่น ๆ ที่มีแสดงแต่ไม่นิยมนัก เพราะทำซ้ำซ้ำซ้อนกับ 5 เพลงดังกล่าว เช่น

เพลงอะนะอื้อกัน	อะนะ อื้อกัน	แปลว่า	ลูก ปลา
เพลงบุงบูเต้	บุง บูเต้	"	นก ขาว
เจ๊ะมาฆ่าต		"	นายมะหะหมัด
ตะลือกต้อกต้อก		"	จังหวัดเพลง
ฮัวมาณะ	ฮัว มาณะ	"	เพลง หน้าหวาน
ซี้ปาโฮ่ง	ซี้ ปาโฮ่ง	"	นาง
ตารังบุหลัน		"	ชมเดือน
สปีนกาโฮ		"	พาสเรือจับกัน
โหลานัง		"	จับสาว
เจอะโฮโด้		"	ลูกสุดท้อง
นาซิบมีอีนัง		"	เดินระบำ
ตะล็กตักตัก		"	เดินให้สนุกสนาน
โหลานัง		"	รักกัน
บุงตีมัง		"	นกสมดุล
ปลาฮุงาจิ		"	เรือลำใหญ่ในทะเล

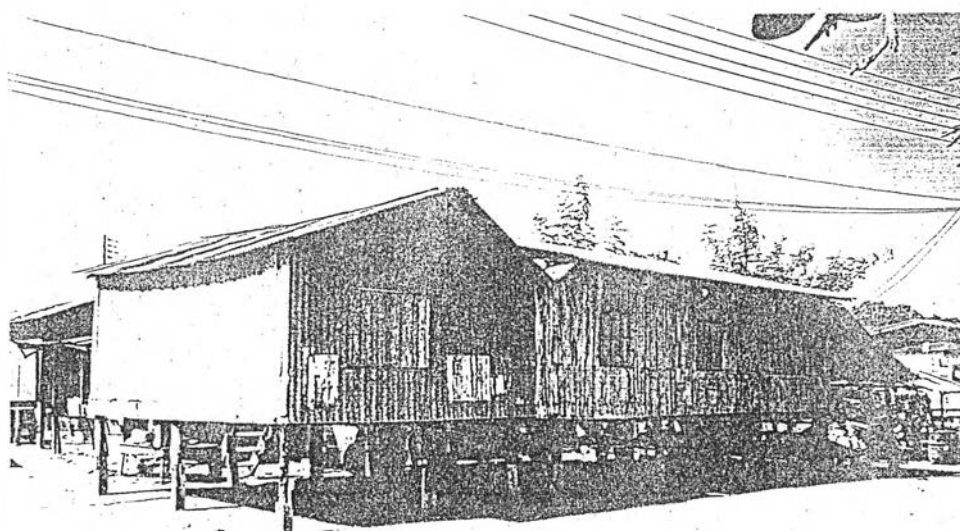
เมื่อเป็ชก โปสเตอร์ ผู้กำกับภาพยนตร์ไทย สร้างภาพยนตร์เรื่อง "สะพานรักสารสิน" ก็มอบให้ จิว ประโมงกิจ นำคณะรองเงิ่งเกาะสิเหร่เข้าร่วมการแสดง และเข้าร่วมการแสดงละครโทรทัศน์จากเรื่อง "มัจฉา" ทางสถานีโทรทัศน์เมื่อ พ.ศ. 2531 และรายการบ้านทุ่งพัฒนา ของ จุมพล ใสดิษฐ์ เมื่อปี 2532

ผลงานด้านการเป็นวิทยากร

เป็นครูช่วยสอนการเดินรองเงิ่งชาวเลให้แก่
โรงเรียนสตรีภูเก็ต
โรงเรียนพิบูลย์สวัสดิ์
โรงเรียนบ้านเกาะสิเหร่
โรงเรียนเทศบาลปลุกปัญญา
สถาบันราชภัฏภูเก็ต

เรือนนางจิว ประมงกิจ

15 กันยายน 2537

รายชื่อชาวเลแหลมตึกนก เกาะสีเเห่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

นางศรีนวล	ประโฆงกิจ
นางลำควน	สีมา
นายเอ๋	ประโฆงกิจ
นางวันนอช	ประโฆงกิจ
นางศรีสุดา	ประโฆงกิจ
นางยิม	ประโฆงกิจ
นายกบ	ประโฆงกิจ
นางเอ๋ว	ประโฆงกิจ
นางไสจิต	ประโฆงกิจ
นางสมจิต	ประโฆงกิจ
นายเด็ชว	ประโฆงกิจ
นางปราณี	ประโฆงกิจ
นางเมิน	ประโฆงกิจ
นางทอง	ประโฆงกิจ
นางฉีเลง	ประโฆงกิจ
นางเล็สน	ประโฆงกิจ
นายเป่า	ประโฆงกิจ
นายคิด	ประโฆงกิจ
นางหัน	ประโฆงกิจ
นายเร็งชัย	ประโฆงกิจ
นายมานพ	ประโฆงกิจ
นายมานัท	ประโฆงกิจ
นางสัจ	ประโฆงกิจ
นางอาร์	ประโฆงกิจ
นายชัยเขย	ประโฆงกิจ
ทอน	ประโฆงกิจ
นายแดง	ประโฆงกิจ
นางอี่ซ่า	ประโฆงกิจ

นางชบา	ประโฆงกิจ
นางไทน้อส	ประโฆงกิจ
นายมดแดง	ประโฆงกิจ
นางจวบ	ประโฆงกิจ
นายนาวิ	ประโฆงกิจ
สีอ้ง	ประโฆงกิจ
นายมะเป็น	ประโฆงกิจ
นางข่ารีเมีะ	ประโฆงกิจ
นายอ้หมาด	ประโฆงกิจ
นางนวล	ประโฆงกิจ
มะเป๊ะ	ประโฆงกิจ
แหมัว	ประโฆงกิจ
ดมัย	ประโฆงกิจ
นายหนุ่ม	ประโฆงกิจ
นางบี	ประโฆงกิจ
มดแดง	ประโฆงกิจ
อุไร	ประโฆงกิจ
ลิต	ประโฆงกิจ
เล็ก	รักดี
จอด	ประโฆงกิจ
ปัญญา	ประโฆงกิจ
มาตั้น	ประโฆงกิจ
โห้ย	ประโฆงกิจ
ธานี	ประโฆงกิจ
บั้น	ประโฆงกิจ
เข็ยด	ประโฆงกิจ
อำนวส	ประโฆงกิจ
บุญเหลือ	ประโฆงกิจ
อุจ	ประโฆงกิจ
เจก	ประโฆงกิจ

เน้า	ประโฆงกิจ
นายสีอน	ประโฆงกิจ
นางอ้ออำ	ประโฆงกิจ
อุหรัน	ประโฆงกิจ
นางป้าว	ประโฆงกิจ
นายมะรุเป็น	ประโฆงกิจ
เด็กซี	ประโฆงกิจ
นางนิตาสา	ประโฆงกิจ
นายล้ำหมั่น	ประโฆงกิจ
นายบุญส่ง	ประโฆงกิจ
วิรัตน์	ประโฆงกิจ
สมชาติ	ประโฆงกิจ
เก่ง	ประโฆงกิจ
ธานีณ	ประโฆงกิจ
อุแจ	ประโฆงกิจ
ตรีม	ประโฆงกิจ
แดง	ประโฆงกิจ
ดำ	ประโฆงกิจ
สก	ประโฆงกิจ
ฮักแก้ว	ประโฆงกิจ
พีด	ประโฆงกิจ
คัง	ประโฆงกิจ
จ้อน	ประโฆงกิจ
เขือฮ	ประโฆงกิจ
บุญล้าง	ประโฆงกิจ
เจ็ด	ประโฆงกิจ
ลาวด	ประโฆงกิจ
มะฮัม	ประโฆงกิจ
มะริน	ประโฆงกิจ
สี่เล็ก	ประโฆงกิจ

สุเต็ม	ประมงกิจ
ชา	ประมงกิจ
นาว	ประมงกิจ
กิ	ประมงกิจ
เือก	ประมงกิจ
ฮ่าปี	ประมงกิจ
อเฮ็น	ประมงกิจ
ล่าควน	ประมงกิจ
วรณ์	ประมงกิจ
ปรีชา	ประมงกิจ
วามอง	ประมงกิจ
อา	ประมงกิจ
กานดา	ประมงกิจ
มะจิง	ประมงกิจ
เดือน	ประมงกิจ
ฮอด	ประมงกิจ
ฮฮิน	ประมงกิจ
อ่าไหร์	ประมงกิจ
กัรันต์	ประมงกิจ
พร	ประมงกิจ
เผื่อน	ประมงกิจ
บุญน้อย	ประมงกิจ
จ	ประมงกิจ
จวิฬ	ประมงกิจ
ทอง	ประมงกิจ
แป้ง	ประมงกิจ
วาระ	ประมงกิจ
คม	ประมงกิจ
ลีเปิล	ประมงกิจ
ล่า ^ม จ	ประมงกิจ

อิม	ประโหมงกิจ
จันหน	ประโหมงกิจ
อิจัน	ประโหมงกิจ
บุญสิงห์	ประโหมงกิจ
รองอ่า	ประโหมงกิจ
อินวล	ประโหมงกิจ
อินปึง	ประโหมงกิจ
ท้าอิน	ประโหมงกิจ
ดั่งมัน	ประโหมงกิจ
นิก	ประโหมงกิจ
മ്മะส่า	ประโหมงกิจ
อิด่า	ประโหมงกิจ
แลเนะ	ประโหมงกิจ
อิทัน	ประโหมงกิจ
กาเวือ	ประโหมงกิจ
ซาอาสิน	ประโหมงกิจ
อิ๊กิม	ประโหมงกิจ
แจิงป้าช	ประโหมงกิจ
อาวี	ประโหมงกิจ
สลาวรรณ	ประโหมงกิจ
ชาตรี	ประโหมงกิจ
เจียม	ประโหมงกิจ
อุย้า	ประโหมงกิจ
คิน	ประโหมงกิจ
บุญเลิศ	ประโหมงกิจ
บุญรัตน์	ประโหมงกิจ
รอนิม	ประโหมงกิจ
กั้ง	ประโหมงกิจ
อั้งมัน	ประโหมงกิจ
สมกร	ประโหมงกิจ

สำอัน	ประโฆงกัจ
ทุง	ประโฆงกัจ
เป็ยน	ประโฆงกัจ
ตารม	ประโฆงกัจ
วี	ประโฆงกัจ
วิค	ประโฆงกัจ
อานีม	ประโฆงกัจ
เป็ล	ประโฆงกัจ
ปาน	ประโฆงกัจ
พิพัตน์	ประโฆงกัจ
ชาตรี	ประโฆงกัจ
เซม	ประโฆงกัจ
สทิน	ประโฆงกัจ
มานอช	ประโฆงกัจ
ลุช	ประโฆงกัจ
ชัช	ประโฆงกัจ
ซีลัม	ประโฆงกัจ
อิกิง	ประโฆงกัจ
เจ็ม	ประโฆงกัจ
กุง	ประโฆงกัจ
สุปิน	ประโฆงกัจ
เจ็ม	ประโฆงกัจ
สมชาย	ประโฆงกัจ
บุญชัย	ประโฆงกัจ
มธุรี	ประโฆงกัจ
จิห็น	ประโฆงกัจ
มะเจ็ม	ประโฆงกัจ
นางธาว	ประโฆงกัจ
ทนิน	ประโฆงกัจ
อรนุด	ประโฆงกัจ

มนตรี	ประโฆงกิจ
มาลี	ประโฆงกิจ
อทอน	ประโฆงกิจ
บุญมี	ประโฆงกิจ
ซาปิก	ประโฆงกิจ
อิมิน	ประโฆงกิจ
มิจิ	ประโฆงกิจ
อิเป็น	ประโฆงกิจ
เค	ประโฆงกิจ
หนู	ประโฆงกิจ
นายมะเอง	ประโฆงกิจ
นายไสว	ประโฆงกิจ
นางอุมี	ประโฆงกิจ
นาคารม้น	ประโฆงกิจ
นางอุจ	ประโฆงกิจ
นายฮักตัด	ประโฆงกิจ
นายฮาดข	ประโฆงกิจ
นางแบนา	ประโฆงกิจ
นายแปง	ประโฆงกิจ
นางเกมลี	ประโฆงกิจ
นางจันทรา	ประโฆงกิจ
นางคา	ประโฆงกิจ
นายโป้	ประโฆงกิจ
นางวันดี	ประโฆงกิจ
นายอุแควม	ประโฆงกิจ
นางอีนง	ประโฆงกิจ
นางฮานอง	ประโฆงกิจ
นายศักดิ์	ประโฆงกิจ
นางปุดอง	ประโฆงกิจ
นางคำ	ประโฆงกิจ

นายปู่	ประโฆงกิจ
นางวิลาวัน	ประโฆงกิจ
นายชู่โกชน	ประโฆงกิจ
นางอรดา	ประโฆงกิจ
บุญธรรม	ประโฆงกิจ
ช้ำมีฮะ	ประโฆงกิจ
อุษา	ประโฆงกิจ
รารี	ประโฆงกิจ
จินทนา	ประโฆงกิจ
ดาว	ประโฆงกิจ
อาฮ่า	ประโฆงกิจ
ฮานัว	ประโฆงกิจ
บุญหิน	ประโฆงกิจ
บุญเต็ม	ประโฆงกิจ
บุญทา	ประโฆงกิจ
เจ๊ะมานิ	ประโฆงกิจ
อิมี่	ประโฆงกิจ
วันทนา	ประโฆงกิจ
ชวีญใจ	ประโฆงกิจ
ดั่งเจ๊ะ	ประโฆงกิจ
ก้าม	ประโฆงกิจ
นางฮือโร	ประโฆงกิจ
นายสิงเกอร์	ประโฆงกิจ
นายฮ่าเป็น	ประโฆงกิจ
นางริน	ประโฆงกิจ
นางพิศมัส	ประโฆงกิจ
นางคีน	ประโฆงกิจ

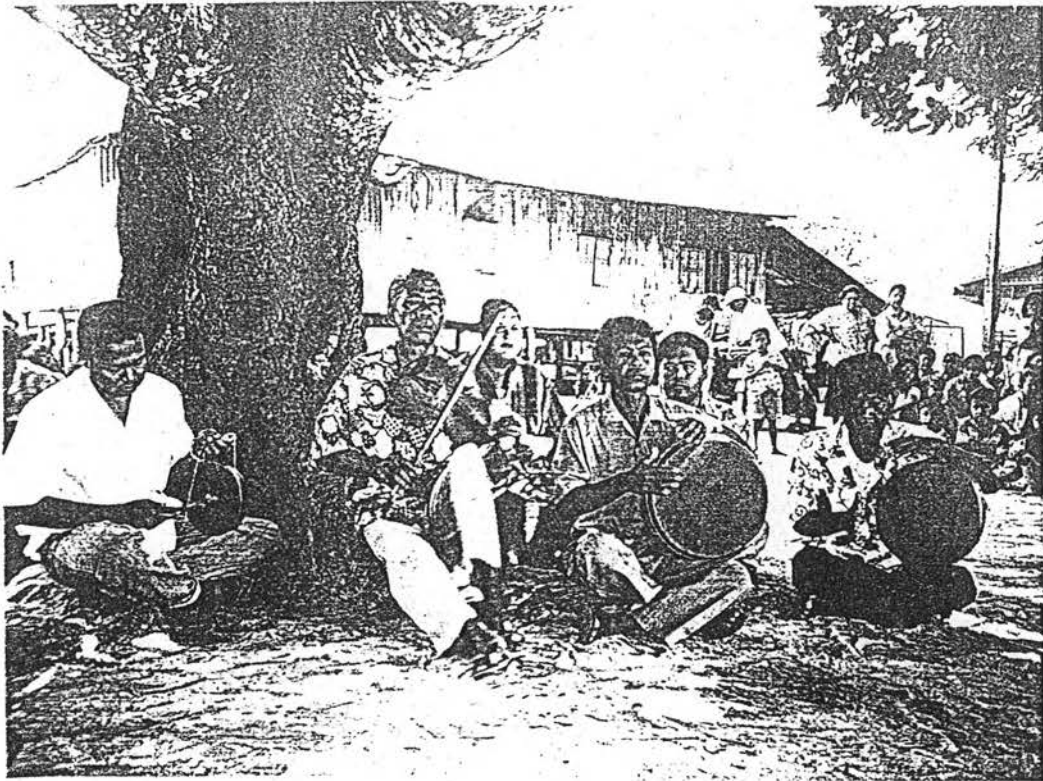
ภาคผนวก ๓

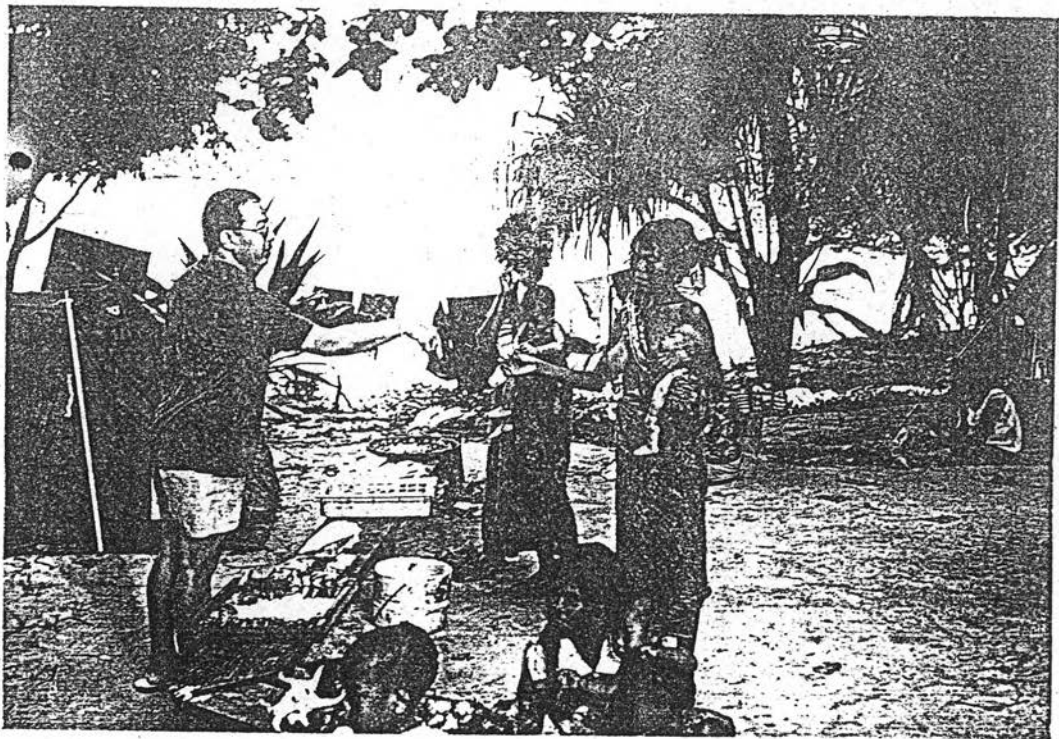
ภาพที่ 1 ป้ายทางเข้าหมู่บ้าน แหลมตึกแก เกาสีเหร่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต

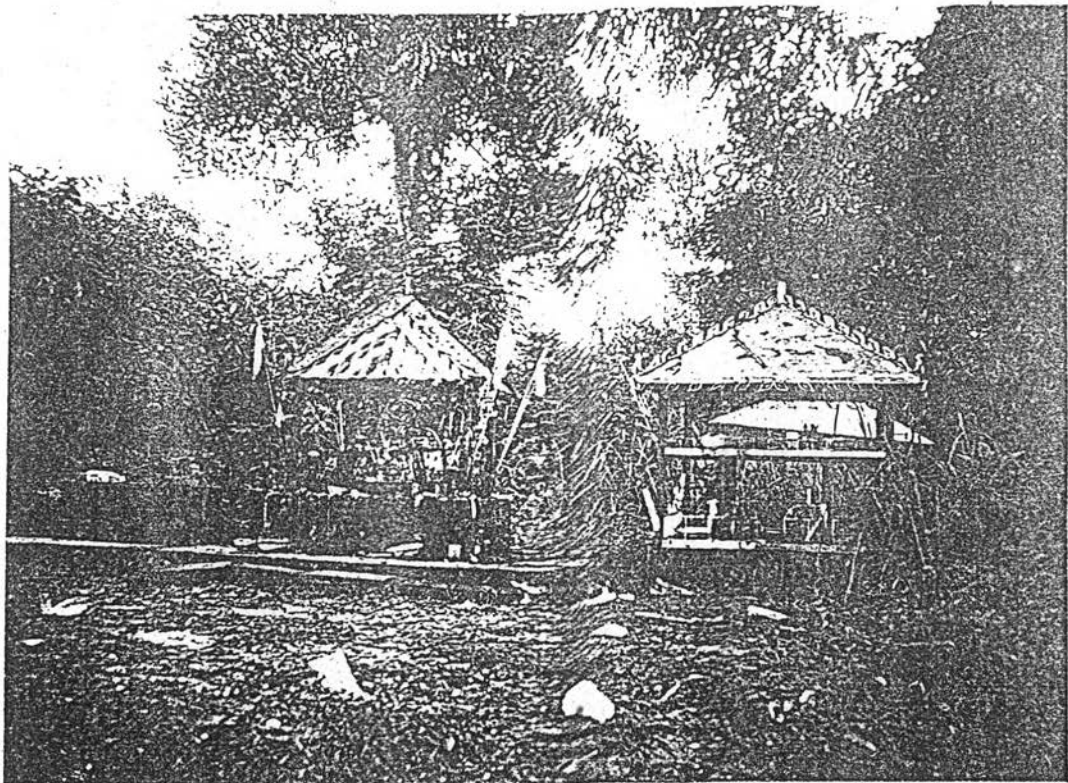
ภาพที่ 2 รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
สัมภาษณ์นางจิว ประทมกิจ เจ้าของคณะรองเง็งเกาะลิเหว่ จ.ภูเก็ต
เมื่อวันที่ 31 พฤศจิกายน 2537 เวลา 10.00 น - 12.00 น.

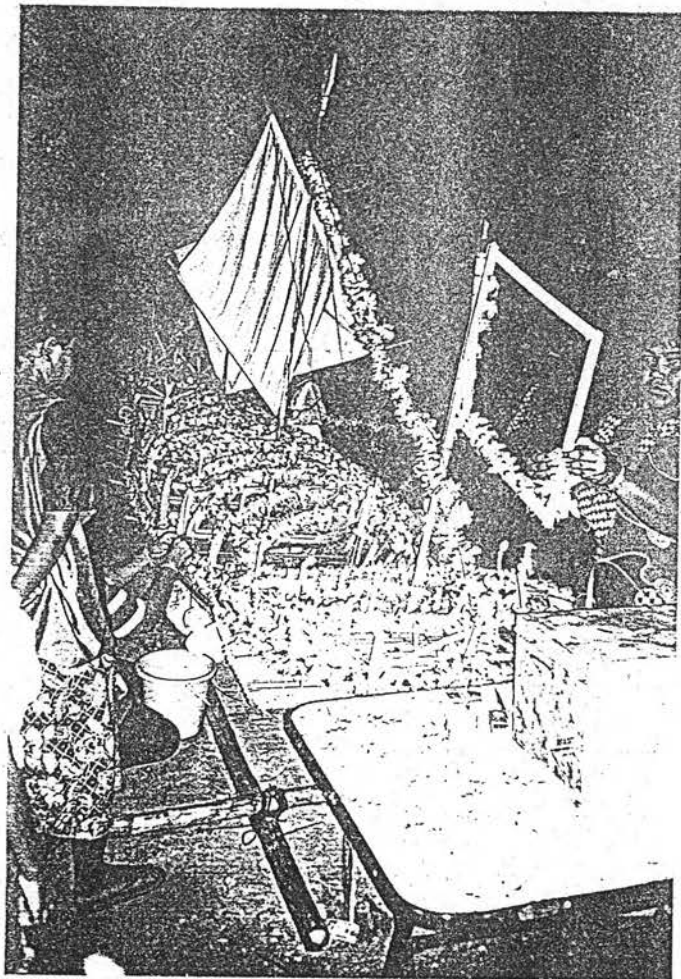
ภาพที่ 3 นักดนตรีชาวเล เกาะลีเหร์ จ. ภูเก็ต

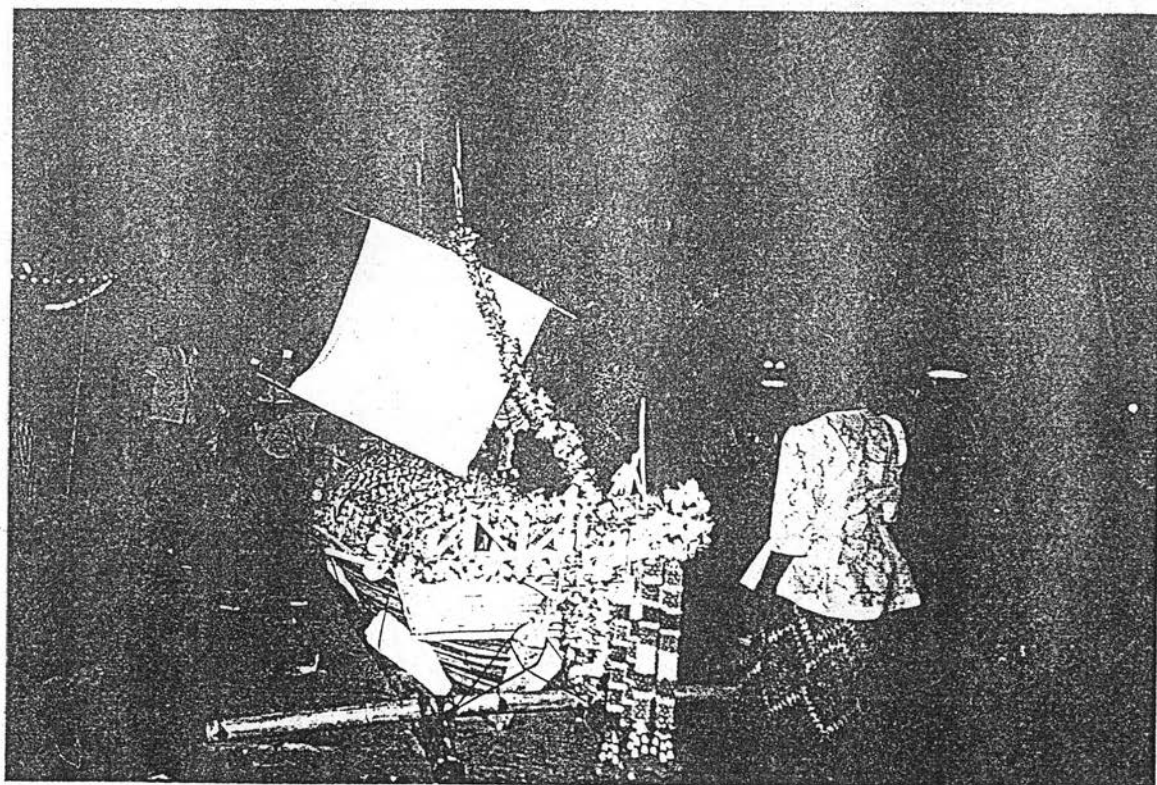
ภาพที่ 4, 5 สภาพโดยทั่วไปของชาวเลในชีวิตประจำวัน
(31 พฤศจิกายน 2537)

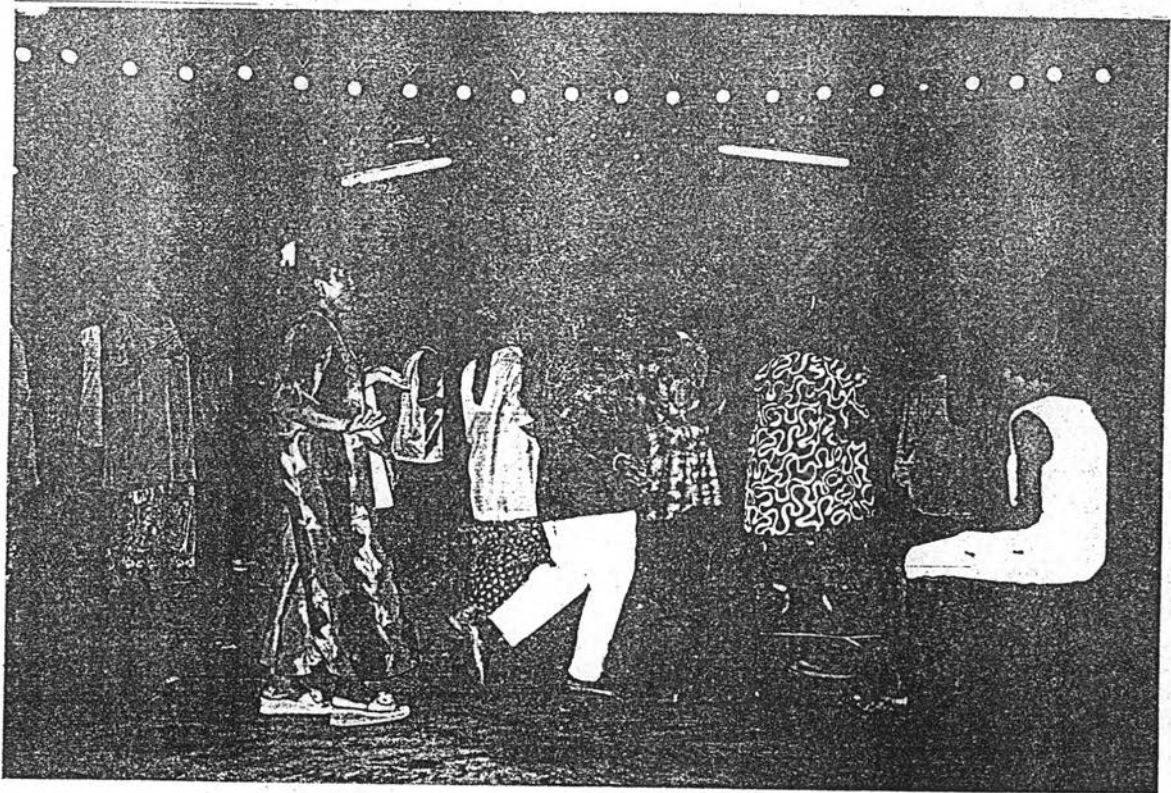
ภาพที่ 6 ศาลบรรพบุรุษของชาวเขมร เกษะลีเหว จ. กูเก็ด

ภาพที่ 7 ตกแต่งดอกไม้ประดับเรือพิธี

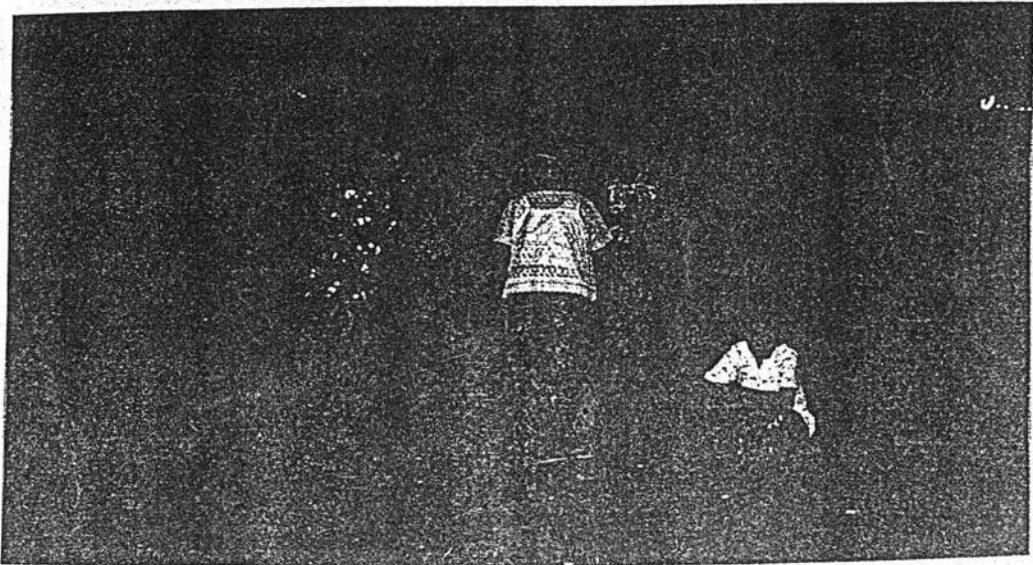
ภาพที่ 8 ต่เรือพิธีเสด็จเรือบวช

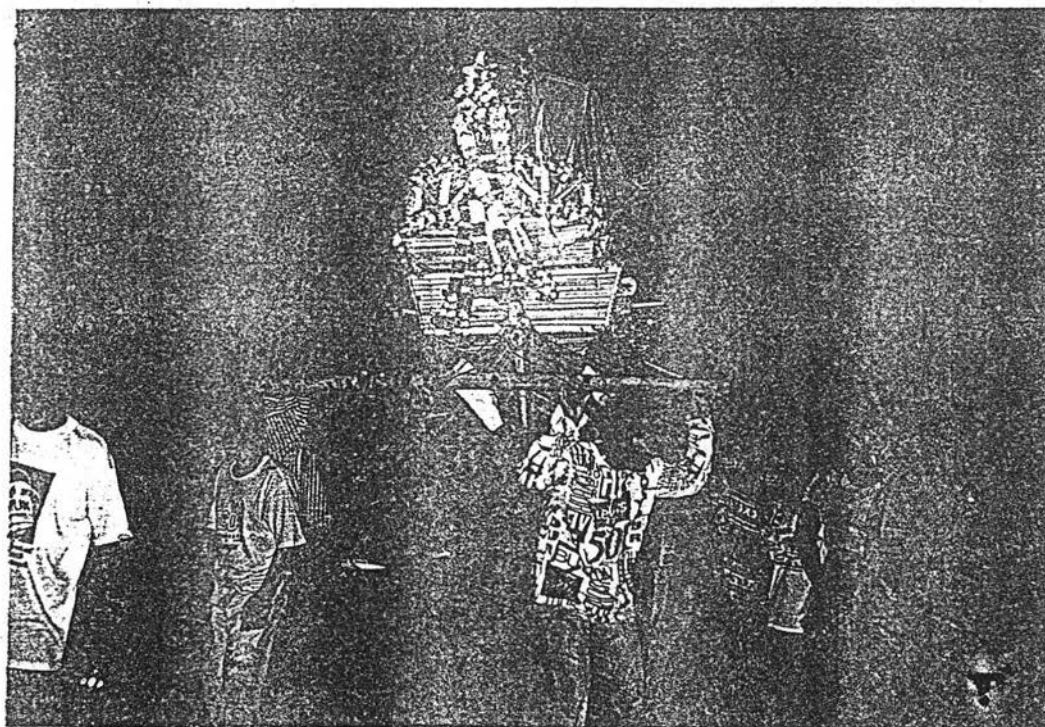
ภาพที่ 9 การร่ำรองเง็งของสตรีชาวเลในขณะต่อเรือพื

ภาพที่ 10 การร่ำรองเงินหน้าศาลสถิตย์ภิบาลในหมู่บ้าน

ภาพที่ 11 รองเงิงชาวเลและผู้เล่นดนตรีร่วมกันประกอบการแสดงนำหน้าเรือพื้

ภาพที่ 12 สกเรือขึ้นป่าเดินลงสู่ชายหาส

ภาพที่ 13 นางจิ๋ว ประโหมงกิจ หน้าคณะรองเงิงสาวเล ปรับปรุงรูปแบบ
การแสดงใหม่ในปัจจุบัน เป็นเสื้อผ้าถุงน้อยห่มน้อย (2537-2538)

ภาคผนวก ค.

โน้ตเพลงคนตรีร้องเงี้ยวเล

เพลงลากด้ว

เชื้อเพื่อโดย ฮาจารย์ จเร มีเกิด

เพลงระบำป้าตี

MODERATO

Rit

เพลงเมฆอินัง

The musical score for "เพลงเมฆอินัง" is written on a grand staff with five systems of staves. The first system begins with a treble clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a common time signature (C). The melody is composed of eighth and quarter notes, with some notes beamed together. The second system continues the melody with similar rhythmic patterns. The third system introduces some sixteenth-note passages. The fourth system features a mix of eighth and quarter notes. The fifth system contains two measures, each starting with a first ending bracket labeled "1." and a second ending bracket labeled "2.". The score concludes with two empty systems of staves.

เพลงเงี้ยวล่อง

The first system of musical notation consists of five staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It begins with a repeat sign. The second and third staves continue the melodic line with various note values and slurs. The fourth staff features a 3/2 time signature and includes a circular symbol with a crosshair. The fifth staff concludes the system with a repeat sign.

The second system of musical notation consists of one staff. It begins with a circular symbol with a crosshair, followed by a series of notes with sharp signs (#) above them. The system ends with a repeat sign.

Rit.....

Two empty musical staves are located at the bottom of the page, below the 'Rit.....' marking.

เพลงอำมคีเตชะ

MODERATO

ภาคผนวก ง.

ผีบรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในชุมชนชาวเล

1. "โต๊ะชิตีฮาวา" (โต๊ะชิตีฮาวา) เป็นผีบรรพบุรุษประจำกลุ่มชาวเล เชื่อกันว่าเป็นภรรยาของโต๊ะอาดับ ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดมนุษยโลก ทุกครั้งที่มีการพิธีลอบเรือต้องทำพิธีเช่นไหว้ เพื่อบอกกล่าว และนำไม้ไปเวียนรอบทะเลก่อนทำพิธีต่อเรือปลาจึกและพิธีทำไม้กันผี และเมื่อเริ่มวงรำมะนาที่ใช้ร้องเล่นในพิธีฉลองเรือปลาจึกจะต้องร้องขับบทเพลงที่เนื้อร้องเชิญชวนให้

"โต๊ะชิตีฮาวา" ลงมาร่วมพิธีกรรมและช่วยให้พิธีกรรมดำเนินไปด้วยดี

2. "โต๊ะอาโต๊ะเบอราตัส" (โต๊ะมาโต๊ะบีราตัส) หรือ โต๊ะแหลมทอง เป็นผีบรรพบุรุษประจำกลุ่มชาวเล มีสัญลักษณ์เป็นงูมีศาลศักดิ์สิทธิ์ตั้งอยู่ในสวนของชาวบ้าน เล่ากันว่าเดิมบริเวณนั้นมีจอมปลวกอยู่ลูกหนึ่ง และมักมีงูตัวหนึ่งลำตัวใหญ่กว่าขาคนเลื้อยมาสดตัวบริเวณจอมปลวกนั้น ชาวบ้านแถบนั้นจึงร่วมกันในสร้างศาลให้ และพากันกราบไหว้ในฐานะที่เป็นเจ้าที่ประจำสวนและที่นาสมัยก่อนเมื่อถึงเดือน 7 ก่อนทำนาชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณบ้านหัวแหลมกลางหรือมีที่สวนที่นาอยู่บริเวณนั้น ทั้งชาวเล ชาวมุสลิม และชาวจีนและจัดงานร่วมกัน แต่ปัจจุบันเลิกทำไปแล้ว และได้ทำพิธีเชิญวิญญาณงูสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร่วมกับศาลโต๊ะชิตีฮาวา และแม้ว่าชาวเลต้องกินงูเป็นอาหาร แต่เมื่อถึงพิธีลอบเรือจะต้องทำพิธีส่งวิญญาณงูกลับไปใต้บาบ

2. โต๊ะเมอเต็กฮูคือ (โต๊ะมีเต็กฮูคือ) เป็นผีบรรพบุรุษที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ในแอ่งน้ำกลางป่า ตามตำนานเล่าว่ามีชายคนหนึ่งขึ้นเขาไปตัดต้นเต่าร้างมากินเป็นอาหาร และตอนซากกลับขณะแบกต้นเต่าร้างจะไปลงเรือได้ผ่านแอ่งน้ำตา (แอ่งน้ำที่มีตาน้ำไหล) แอ่งหนึ่ง บึงเฒ่าของชายผู้นั้นเหยียดตกลงไปในแอ่งน้ำนั้นแล้ว ปรากฏว่าตัวคนจมหายไปแล้วแต่ต้นเต่าร้างขวางแอ่งน้ำอยู่ จึงเชื่อกันว่าแอ่งน้ำนั้นเป็นที่สิงสถิตย์ของ "โต๊ะเมอเต็กฮูคือ"

4. โตะแซน (โตะแซน) เป็นผีบรรพบุรุษประจำชุมชนชาวเล เชื่อกันว่าวิญญาณโตะแซนสิงสถิตย์ในหินที่มีลักษณะคล้ายรูปเรือคว่ำ ซึ่งมีเนื้อหินสีน้ำตาลปนเหลืองคล้ายสีเหล็กหรือสีไม้ผุ ตามตำนานเล่าว่า หินนั้นเป็นเรือของบรรพบุรุษที่ชื่อ "แซน" เดินทางมากับลูกเรือกลุ่มหนึ่งเมื่อมาถึงบริเวณอ่าวก็มาถูกลมพายุซัดจนเรือแตกพลิกคว่ำลงตรงบริเวณนั้น ส่วนหินกองหนึ่งซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของเรือเป็นลูกเรือที่เดินทางมากับเรือ และมีหินอีกก้อนหนึ่งอยู่ห่างจากเรือไปทางทางตะวันออก ประมาณ 4-5 เมตร มีรูปทรงคล้ายไหหน้าปลาเป็นไหหน้าที่ปลัดตกจากเรือ เมื่อตอนเรือแตกบริเวณอ่าวนั้นถือเป็นอาณาเขตของโตะแซน ทั้งหมดเมื่อทำพิธีทางศาสนา หรือเล่นรำมะนาในโอกาสต่าง ๆ ในบริเวณอ่าวนั้น โตะหมองจะต้องทำพิธีจุดกำยาน เพื่อเซ่นไหว้และบอกกล่าวเสียก่อน

5. โตะอิชักกะอู (โตะอิชักกะอู) คำว่า "อิชักกะอู" เป็นภาษาอุรักลาไวย ซึ่งเป็นที่มาของชื่ออ่าวสังกะอู แปลว่า เหยือกปลากระเบนยักษ์ หรือ กระเบนราหู ที่เรียกเช่นนั้นเพราะบริเวณชายทะเลของหมู่บ้านหัวแหลมสุดมีแหลมหนึ่ง ซึ่งมีหินที่มีลักษณะคล้ายเหยือกปลากระเบนตั้งอยู่โดดเด่นใกล้ ๆ กันชาวบ้านเชื่อกันว่าบริเวณนั้นเป็นที่สิงสถิตย์ของผีบรรพบุรุษที่เรียกว่า "โตะอิชักกะอู" จากปลายแหลมอิชักกะอูมาทางทิศตะวันตกประมาณ 7-8 เมตร ไม่ไกลจากที่ตั้งบ้านเรือนของชาวเลมักมีศาลตั้งอยู่หลังหนึ่ง ผู้ที่สร้างศาลเล่าว่า ครอบครัวของตนเป็นครอบครัวแรกที่ย้ายจากบ้านหัวแหลมกลางมาตั้งที่สังกะอู และก่อนที่จะสร้างบ้านนั้น โตะอิชักกะอูมาเข้าฝันว่า ถ้าจะอยู่ที่นี่ต้องตั้งศาลหลังหนึ่งด้วย ตนเองและครอบครัวจึงได้สร้างศาลนี้ขึ้น และในทุก ๆ ปี จะมีการเซ่นไหว้วิญญาณโตะอิชักกะอู โดยมีเพื่อนบ้านมาร่วมด้วย

6. โตะบังคำ (โตะบังคำ) เป็นผีบรรพบุรุษประจำกลุ่มของชาวเลตั้งบ้านเรือนบริเวณอ่าวมาละ และมีศาลบังคำบริเวณริมฝั่งหน้าบ้านโตะหมองคนปัจจุบัน (นายมาดเน๊ะ ทะเลเล็ก) ทุก ๆ ปี โตะหมองจะทำพิธีเซ่นไหว้ แต่ไม่มีใครทราบถึงประวัติความเป็นมา แม้แต่โตะหมองเอง

7. โตะเบอแล็บโตะฮ่า (โตะบิแลบโตะฮ่า) ผีบรรพบุรุษผู้หญิง มีสัญลักษณ์เป็นมงกุฎมีวิชาตัวเบาสามารถโต้เส้นเชือกได้คล้องแล้วเหมือนมงกุฎ

และเชื่อว่าเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาให้โตะหมอและโตะมัด (หมอคำแข) ในพิชิลอยเรือ
วงร่ามะนาผู้หญิงจะเริ่มเล่นก่อน เพื่อเซ็นไหว้บูชา และเชิญวิญญาณของ "โตะ
เบอแล็บโตะฮา" ให้ลงมาช่วยนำเรือข้ามภูเขาไปหาปลาในทะเล

8. โตะลาแกเกอคำบาดู (โตะลาแกกัฒบาคู) เป็นผีบรรพบุรุษ
ที่สิงสถิตย์บนภูเขาทิศเหนือของอำเภอเกาะลันตาบริเวณบ้านเจียงหลี่มีสัญลักษณ์
เป็นปูเหล็กไฟ (ปูหิน) ตามตำนานเล่าว่า โตะลาแกเกอคำบาดู เป็นชาวเลมาจาก
เมืองลิหงาเรียนวิชาปูเหล็กไฟ จนมีอิทธิฤทธิ์มาก สามารถถอนต้นมะพร้าวที่
ยังไม่มีลูกได้ทั้งต้น สามารถหาสัตว์ได้และอยู่ชองคกงระพัน วิชาเหล่านี้ไม่ได้ถ่ายทอด
ให้ใคร แต่ได้ถ่ายทอดวิชาลอยเรือ ซึ่งโตะหมอ และชาวเลได้สืบทอดต่อ ๆ
กันมาจนถึงปัจจุบัน ตำนานเรื่องนี้สัมพันธ์กับการที่ชาวเลไม่นิยมกินปูเหล็กไฟและ
ทำว้ารองเง็งในพิชิลอยเรือด้วย

9. "โตะบุหรง (โตะบุรก) เป็นผีบรรพบุรุษประจำชุมชน
ชาวเล มีสัญลักษณ์เป็นนก บางตำนานเล่าว่าบริเวณที่ตั้งศาลโตะบุหรงเดิมมี
จอมปลวกเป็นหัวนก บางตำนานก็ว่าโตะบุหรงขึ้นมาจากเมืองพลัด
(เมืองทางตะวันตก) แล้วมาตกที่เกาะจำ แต่บางตำนานก็ว่า เดิมชาวเลนับถือ
โตะบุหรง เพราะครั้งหนึ่งที่ต้องเผชิญกลางทะเลลึก บังเอิญมีนกตัวหนึ่งหนีลม
และฝนบินมาเกาะบนหัวเรือ ทันใดนั้นลมก็สงบลงจึงเชื่อกันว่านกตัวนั้นคือ ผี
บรรพบุรุษที่บินมาช่วย บ้างก็ว่าโตะบุหรงคือ บรรพบุรุษของชาวเลคนหนึ่งที่มีความ
ชำนาญเกี่ยวกับการคุศทางลม เมื่อตายไปจึงเป็นที่ทับถองของชาวเล ในพิชิลอย
เรือจะเชิญโตะบุหรงมาช่วยนำทางและทำรูปนกไว้บนหัวเรือที่ใช้ประกอบพิธี เพื่อ
ว่าเมื่อถึงเวลาลอยเรือโตะบุหรงจะได้นำทางโดยเรือแล่นไปตามปากนก และแม้
ว่าชาวเลจะกินนกเป็นอาหาร แต่เมื่อถึงพิชิลอยเรือจะต้องส่งนกกลับคืนไปใต้บาป

10. โตะแซะ (โตะแซะ) เป็นผีบรรพบุรุษประจำชุมชนชาวเล
มีสัญลักษณ์เป็นเสือจะปรากฏตัวในร่างของเสือ เพื่อให้ลูกหลานกราบไหว้ และมี
การเข้าทรงด้วย ขณะเข้าทรงนำทรงจะแสดงกิริยาคลานี่เท้าคล้ายเสือโตะแซะ
จะอยู่ประจำทางทิศตะวันตกของเกาะลันตา เมื่อมีพิชิลอยเรือจะเชิญวิญญาณ

โต๊ะแฉะมาเพื่อสำรวจ และรายงานต่อผู้เฒ่าว่าชุมชนของตนได้ทำบุญให้แล้ว เชื่อว่า หากชุมชนใดไม่ทำบุญจะถูกลงโทษ

11. โต๊ะบาหลิว (โต๊ะบาลิว) เป็นผีบรรพบุรุษประจำชุมชนชาวเล มีสัญลักษณ์เป็นปลวก เล่ากันว่าเดิมสถานที่ตั้งศาลบรรพบุรุษมีจอมปลวก 3 ยอดติดกัน ต่อมาวิญญานบรรพบุรุษมาเข้าฝันว่าจอมปลวกทั้ง 3 ยอดนั้นยอดตรงกลางเป็นโต๊ะบาหลิว ยอดทางซ้ายมือเป็นผู้หญิง ชื่อโต๊ะยอดทะเลเบอราตัสขวามือเป็นผู้ชายชื่อโต๊ะอิตับ ทั้ง 2 เป็นลูกศิษย์โต๊ะบาหลิว ใครทำความผิดโต๊ะบาหลิว จะมอบหมายให้โต๊ะอิตัสทำโทษให้เจ็บไข้ไม่สบายผีบรรพบุรุษเหล่านี้ ชาวเลบางกลุ่มเชื่อว่าเป็นญาติพี่น้องกัน หรือมีความสัมพันธ์กันเป็นการส่วนตัว เชื่อว่าโต๊ะบาหลิวเป็นต้นตระกูลของชาวเลโต๊ะบุหร่ง และโต๊ะยอดทะเลเบอราตัส เป็นลูกศิษย์และโต๊ะแฉะ เป็นน้องชายของโต๊ะบาหลิว ส่วนโต๊ะจัก ซึ่งเป็นโต๊ะหมอคนแรกของชาวเลเป็นเชือนกับโต๊ะบุหร่ง

นอกจากผีบรรพบุรุษที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ยังมีผีบรรพบุรุษที่สิงสถิตย์อยู่ตามสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติใกล้ตัว เช่น ผีเจ้าถ้ำ เจ้าเขา เจ้าเกาะ เจ้าแหลม เจ้าอ่าว และผีที่สิงสถิตย์อยู่ตามแหล่งน้ำ และสัตว์น้ำอีกด้วย

12. โต๊ะบิกง (โต๊ะบิกง) เชื่อกันว่ามีสัญลักษณ์เป็นปลาฉลาม และเล่าสืบต่อกันมาว่า ชาวเลคนหนึ่งออกไปหาปลากลางทะเลลึกบังเอิญโดนมรสุมเรือล่มจมน้ำปรากฏว่าโต๊ะบิกงในร่างของปลาฉลามช่วยชีวิตไว้ โดยพามาส่งริมฝั่งปลาฉลามหรือโต๊ะบิก ที่ช่วยชีวิตคนนั้น มีผู้เล่าต่อกันมาอีกว่าเคยปรากฏให้เห็นตัวกว้างประมาณ 1 วา ชาวเลดำน้ำมะพร้าวมีคนขึ้นไปชี้หลัง และให้หมาผูกขี้จากเป็นเครื่องเซ่น ส้มขี้ก่อนจะทำพิธีเซ่น ในวันขึ้น 11 หรือ 12 , 13 ค่ำของเดือน 6 และเดือน 11 โดยให้หมาผูก ข้าวสารหว่านลงไปริมน้ำในช่วงนั้นพวกปลาต่าง ๆ เช่น ปลาฉลาม ปลากระเบน หรือปลาอื่น ๆ เข้ามาในบริเวณนั้น ห้ามทำอันตราย และหากชาวเลคนใดกินปลาเหล่านี้เป็นอาหารจะต้องโก่งบาปในพิธีลอสเรือด้วยการส่งวิญญานของปลาเหล่านี้คืนเจ้าของเดิม

13. โตะปาโวะญาญ์ (โตะปาโวะญญาญ์) เป็นต้นไม้ชนิดหนึ่ง ซึ่งชาวเลเชื่อกันว่าเป็นที่มาของยางอำพันสีเหลืองที่ลอยมาจากทะเล มีลักษณะคล้ายหินฟองน้ำมีกลิ่นเหม็น และพวกเขาจึงเชื่อกันว่าต้นปาโวะญาญ์เป็นที่สิงสถิตย์ของผีบรรพบุรุษคนหนึ่ง ดังนั้นสมัยก่อนเมื่อถึงวันขึ้น 11 หรือ 12, 13 ค่ำของทุกเดือน นอกจากชาวเล จะหว่านข้าวตอก แลกหมากพลู ไบจ่า เพื่อเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ แล้วยังเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษ "ปาโวะญาญ์" ด้วย¹

ผีบรรพบุรุษหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวเลนับถือยังมีอีกมาก แต่เนื่องจากไม่มีการจดบันทึก มีโตะหมอผู้ประกอบพิธีเช่นไหว้ หรือผู้ที่สนใจซักถาม และจดจำคำบอกเล่าจากบรรพบุรุษเท่านั้นบอกได้ว่ามีผีบรรพบุรุษประจำแหล่งใด ๆ ชื่ออะไร โดยเฉพาะจากการสอบถามเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันจะตอบว่า "ไปถามคนแก่ ๆ เถอะ" แม้แต่ศาลบรรพบุรุษที่กราบไหว้อยู่ทุก ๆ ศาลก็จะตั้งกันแต่เพียง "ศาลโตะกามัย" (กามัยแปลว่า สักดิ์สิทธิ์) แทนการเรียกชื่อ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กชาวเลรุ่นหลังไม่ทราบชื่อผีบรรพบุรุษ และยังมีศาลบรรพบุรุษบางศาลร้างไป เพราะผู้ที่เคยกราบไหว้ตายเป็นแล้วไม่มีใครสืบทอด²

¹ สัมภาษณ์ นายชาเข้ ทะเลเล็ก เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2537

² สัมภาษณ์ นายจะปัก ประมงกิจ เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2537

ประวัติผู้เขียน

นายสาวิตร พงศ์วัชร เกิดวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2504 ที่ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (นาฏศิลป์ไทย) คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในปีการศึกษา 2528 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2536 ปัจจุบันรับราชการที่สถาบันราชภัฏภูเก็ต ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 5

